

SCHUIVENDE PANELEN.

“Wanneer je in een dierentuin een bordje Buffel ziet hangen op de kooi waarin de olifanten zijn ondergebracht, laat je dan niets wijsmaken”

Kozma Prutkov, Russische Dichter (1603-1863)

Door Victor A.C. Remouchamps. Luitenant kolonel der Artillerie (b.d.)

Politiek en militair analist.

Inleiding.

Op 14 maart 2016 kwam Putin met de blijde mededeling dat Rusland de volgende dag zou beginnen met het terughalen van zijn troepenmacht uit Syrië. *“Het gros van de Russische troepenmacht kan naar het moederland worden teruggehaald, omdat het merendeel van de doelstellingen die Rusland zich had gesteld, is bereikt”*. Omdat de realiteit bekeken door het Russische prisma er vaak anders uitziet dan door de Westerse verrekijker, is het in de geest van Prutkov' s spreekwoord wenselijk te onderzoeken wat Putin nu echt bedoelde met die woorden. Wenselijk, omdat een dag later bleek dat op het moment dat die woorden uit Putin' s mond rolden, de Assad strijdmacht met steun van Russische lucht en grondplatformen op weg was naar Palmyra. In die strijd waren vijf Russische slachtoffers te betreuren.

Panelen.

Opvallend in die mededeling waren de woorden *“gros”* en *“merendeel”*. Termen die zoals een half gevuld glas op meerdere manieren geïnterpreteerd kunnen worden en misschien was dat ook wel de bedoeling van Putin. Vanuit die invalshoek blijken in die ene zin drie *panelen* opgenomen te zijn die Putin naar wens kan open of dichtschuiven als ontwikkelingen in Syrië hem dwingen de buitenwereld wel of niet een blik in de ruimte daarachter te gunnen nl. de status van Assad, bestrijding van het terrorisme en de Russische troepenmacht in Syrië.

Doelstelling

Wat bedoelt hij met *“het merendeel van de doelstellingen is bereikt”*? Betekent het dat zoals hij in de **RIA Novosti** van 24 januari 2016 wordt geciteerd een deel van *“.....only task ...to help the Syrian people and its legitimate Government fight terrorism...”* is gerealiseerd? In dat citaat zitten twee panelen verborgen nl. het in het zadel houden van Assad en het bestrijden van terroristische structuren. Wat Assad betreft is voor en tijdens de hernieuwde start van de vredesbesprekingen in Geneve op 12 maart duidelijk geworden dat een afzetting van Assad onbespreekbaar is en in het verlengde daarvan alle deelnemers blijkbaar het aanblijven van Assad beschouwen als een *fait accompli*. Dat deel van de doelstelling is bereikt en het paneel met de tekst *“status van Assad”* heeft Putin open geschoven.

Het bestrijden van terroristische structuren ligt gevoeliger en is complexer. In het artikel *“Nieuwe Instrumenten in de Russische Gereedschapkast”* (Carré 8, 2015) is

vastgesteld dat het in oktober 2015 door Putin aangekondigde anti terrorisme beleid deel uitmaakt van Putin' s hybride oorlogvoering om op die manier *oplossingen* volgens een Kremlin-scenario ook buiten de CIS-invoedsfeer door te kunnen voeren. Dat is gebeurd in Syrië. Op zich is dat geen verrassende stap van Putin geweest. Twee andere ontwikkelingen kunnen wel in de categorie opmerkelijk worden ingedeeld. Primair het plakken van het terrorisme etiket op de inspanningen van extremistische structuren als IS en Al Nusra, maar ook op *vrijheidstrijders* als de Syrische Nationale Coalitie (de *rebellens*) en de Koerdische YPG. Wanneer terrorisme wordt uitgelegd als “*het systematische gebruik of het dreigen met het gebruik van extreem geweld om een samenleving te intimideren, frustreren of ontwrichten met het doel een politieke, religieuze of ideologische omwenteling te realiseren*” dan is gezien hun optreden op een gevechtsveld met het doel territorium in bezit te krijgen, slagkracht van de tegenstander te breken en in het geval van IS een Islamitisch georiënteerde staat van de grond te trekken, in ieder geval de benaming voor IS te beperken en gelet op hun nationalistisch georiënteerde doelstelling voor de Syrische Nationale Coalitie en YPG onjuist. Het heeft er alle schijn van dat Rusland en Turkije een merkwaardige interpretatie van de UN lijst met terroristische structuren er op na houden. Rusland beschouwt de door de Internationale Coalitie gesteunde Syrische Nationale Coalitie een terroristische structuur en heeft zich de afgelopen maanden vooral ingespannen om die uit te dunnen om Assad meer ademruimte en bewegingsvrijheid te geven. IS en Al Nusra waren en bleven voor Russische platformen een aantrekkelijk bijgerecht. Turkije heeft zich hoofdzakelijk geconcentreerd op de vernietiging van de Koerdische strijders en deinsde er niet voor terug om tijdelijke en plaatselijke allianties aan te gaan met zowel IS als Al Nusra. Los van die twee opmerkelijke zaken zijn “*terroristische structuren*” in Syrië niet van het veld gespeeld en bezetten nog steeds relevante delen van Syrisch grondgebied. Dat deel van de Russische doelstelling is niet gerealiseerd en het betreffende paneel is in de westerse optiek half gesloten en in Putin' s ogen half geopend.

Terughalen Russische Troepenmacht.

Geïdentificeerd Russisch materieel en ontplooid eenheden.

Het derde paneel met de tekst “*Russische Troepenmacht in Syrië verdient een bredere uitleg* . Er is in het Westen nogal gefilosofeerd over Putin' s intenties. *Diende de steun aan Assad om de door de Russen geleasede haven Tartus en het nabijgelegen vliegbasis Hmeymim te beschermen?*¹ *Of had Putin een bredere doelstelling voor ogen nl. het zeker*

¹ Rusland heeft miljarden geïnvesteerd in de verbetering van beide locaties.

stellen van het gebied van Aleppo tot aan Damascus om dat gebied als springplank te gebruiken voor het uitbreiden van de Russische invloedssfeer in het Midden Oosten? Putin zelf benadrukte dat de militaire steun deel uitmaakte van zijn in oktober 2015 openbaar gemaakte antiterrorisme beleid, maar kenners twijfelden aan die uitleg. Vooral toen eind 2015 werd vastgesteld dat de bommen vooral op de hoofden van de Syrische Nationale Coalitie vielen en nauwelijks de rijen van IS en Al Nusra bedreigden. Die opvatting werd versterkt door Russische grondoperaties met eenheden van de Iraanse Republikeinse Garde, Pakistaanse, Afgaanse en Irakese milities die hoofdzakelijk gericht waren resp. zijn tegen die rebellerende eenheden.

In vijf maanden is Putin er weliswaar in geslaagd om de opmars van de rebellen naar Damascus en Aleppo te stoppen, maar zijn zware troepenmacht² is er nog niet in geslaagd hun slagkracht te breken. Het lijkt er dus op dat de ontplooiing van Russische slagkracht er op gericht was om de regio rond de haven Tartus en de streek rond het vliegveld bij Latakia te controleren. Een operatie die hem tussen de \$720 miljoen en \$1,2 miljard heeft gekost. De in het artikel *“Is de Russische Storm Geluwd”* (Carré 7, 2015) opgenomen suggestie dat Putin van plan zou zijn de hele Middellandse Zee kuststrook van Syrië te beheersen, is feitelijk onmogelijk gebleken. Putin had dan tenminste vier divisies moeten inzetten en het geld noch de militaire middelen daarvoor heeft hij op dit moment niet. Zoals in eerdere artikelen is benadrukt, is het Russische GDP door de oorlog in Oekraïne, voortdurende Westerse sancties en ingezakte olieprijs bijna 4% gekrompen; er is al meer dan \$200 miljard naar het buitenland gegaan, de inflatie bedraagt meer dan 17% en de roebel verloor meer dan de helft van haar waarde. Vanzelfsprekend is de Russische *man en vrouw in de straat* de dupe. Vrijwel alle kwaliteitsgoederen, van medicijnen en voedsel tot aan essentiële technologie voor bijna alle takken van de industrie moeten nu geïmporteerd worden.

Het lijkt er sterk op dat Putin’s beslissing om een deel van zijn strijdkrachten terug te trekken er vooral op gericht is binnenlandse onrust te beteugelen. Hij is realistisch genoeg om vast te stellen dat hij in Syrië op dit moment het maximum haalbare heeft bereikt. Uitbreiden van zijn missie in Syrië zou niet alleen ten koste gaan van enorme financiële investeringen, maar zou ook onmiddellijk leiden tot meer Russische slachtoffers. Getuige zijn uitspraak aan de vooravond van de hernieuwde start van de

Ongoing Infrastructure Development (March 17, 2016)

Copyright Stratfor 2016 www.stratfor.com

vredesbesprekingen in Geneve *“het efficiënte optreden van onze strijdkrachten heeft ervoor gezorgd dat het vredesproces een betere kans van slagen heeft”* onderstreept hij dat Rusland een politieke overwinning heeft gerealiseerd op de het boze westen.

Zijn verklaring dat *“in geval van nood zijn strijdkrachten onmiddellijk terug zouden kunnen keren”* is vermoedelijk een uitspraak voor de Bühne. Een dergelijke terugkeer is alleen mogelijk voor

² Dat contingent telde 48 luchtplatformen, waarvan 34 vastvleugelig (SU-34, SU-30SM, SU-24 en SU-25) en 12 rotor platformen (Mi-24), een omvangrijke grondcomponent met SOF, tank, gemechaniseerde infanterie eenheden en ondersteunende vuursteun en genie eenheden..

eenheden met een korte operationele reactie tijd als luchtmacht en maritieme eenheden en niet voor grondtroepen en logistieke eenheden. Daarom heeft de zinsnede *het gros van de Russische troepenmacht* betrekking op een deel van de luchtmacht en maritieme component en vechten grondtroepen door aan de zijde van hun Syrische en Iraanse *“bondgenoten”*. Luchtfoto’s die op 17 maart zijn genomen van de haven van Tartus en Bassel al Assad vliegbasis bevestigen dat wel een deel van de luchtcomponent en niet de grondcomponent naar Rusland terug wordt gehaald. Bouwwerkzaamheden op de Bassel Al Assad vliegbasis en de ontplooiing van Russische Air Defense systemen bevestigen ook dat de vliegbasis operationeel blijft. Met dit paneel schuift Putin naar believen heen en weer om de buitenwereld wel of niet een blik te gunnen op de destructieve klappen die een Russische troepenmacht de Syrische samenleving toebrengt.

Olifanten zijn geen buffels.

Ook in Syrië speelt Putin het politieke spel handig. Door de Russische militaire *successen* in de Syrische zandbak slaat hij twee vliegen in een klap. Ten koste van miljarden gedevalueerde roebels heeft hij zijn imago als Hoeder des Vaderlands voor binnenlandse consumptie opgepoetst en door het schuiven met de panelen *“status van Assad, bestrijding van het terrorisme en Russische troepenmacht in Syrië”* is hij er in geslaagd als *Redder van het Syrische Vaderland* het internationale podium te bestormen en de Internationale Coalitie onder leiding van de USA in de coulissen terug te dringen. De vraag is wat zijn volgende zet zal zijn. Zeker is dat komende ontwikkelingen altijd in het verlengde zullen liggen van zijn streven naar een maakbare realiteit³ en hij met panelen heen en weer zal blijven schuiven.

³ Zie artikel *“Een Maakbare Realiteit”* (Carré 1, 2016)